

Tatiana Pohlodová

PROGRAMÁTORKA

Botanická 554/68A, 602 00 Brno

📍 Brno | ☎ (+420) 999 000 999 | @ xpohlod@fi.muni.cz |

Pracovné skúsenosti

2023 –	Informačný systém Masarykovej univerzity PROGRAMÁTORKA · Brno Práca na vývoji a úpravách Informačného systému Masarykovej univerzity v agende Prieskumy. Práca s jazykom Perl, HTML, CSS, JavaScript a SQL.
2023	Programko LEKTORKA · Online Ako lektorka som sa venovala vedeniu a organizácii hodín programovania pre deti. Náplňou online lekcií v malých skupinách bol programovací jazyk Python a Scratch.
2022	August Weber GmbH POMOCNÉ PRÁCE · Mníchov Letná brigáda v zahraničí.
2021	MRI Services POMOCNÉ PRÁCE · Mníchov Letná brigáda v zahraničí.

Jazyky

slovenčina	materský jazyk
angličtina	B2
nemčina	B1

Vlastnosti

- komunikativnosť
- dochvilnosť
- zodpovednosť
- organizovanosť
- precíznosť

Záujmy

- programovanie
- tanec
- jóga
- turistika
- spoločenské hry

Vzdelanie

2021 –	Masarykova univerzita Fakulta informatiky BRNO · bakalársky štúdijný program Informatika
2017 – 2021	Gymnázium Jána Adama Raymana PREŠOV · stredná škola

Kurzy a certifikáty

2019	vodičský preukaz sk. B
2019	kurz prvej pomoci
2020	ECDL certifikát – moduly M3, M4, M6, M7

Programovanie

html, css	<div></div>
L ^A T _E X	<div></div>
python	<div></div>
Java	<div></div>
JavaScript	<div></div>
C	<div></div>
Perl	<div></div>
C++	<div></div>
C#	<div></div>
Haskell	<div></div>

Karibská kríza

Tatiana Pohlodová

11. novembra 2023

1 Situácia pred vypuknutím krízy

Už od formovania sfér vplyvu po 2. svetovej vojne boli vzťahy medzi ZSSR a USA komplikované. Krajiny medzi sebou súperili v rôznych oblastiach, no najmä o rozdelenie sfér vplyvu. V roku 1947 stratili USA monopolné postavenie jedinej nukleárnej veľmoci a začali preteký o prevahu v zbrojení so ZSSR. Začalo sa obdobie vzájomného zastrašovania, pričom obe strany si uvedomovali, čo by mohol takýto otvorený jadrový konflikt znamenať.

1.1 Situácia na Kube

17. februára 1959 bol menovaný za predsedu novej reorganizovanej vlády Fidel Castro, ktorý zosadil Američanmi podporovaného Fulgencia Batistu. Od začiatku vo vláde narastal vplyv komunistickej strany. [Dob08] Castro dokonca ostro zasahol proti pravicovým odporcom strany a jeho vláda čoraz viac zasahovala do súkromného sektoru hospodárstva. Opatrenia sa týkali najmä amerických firiem, ktoré na Kube podnikali.

USA sa rozhodli pre odvetu a začali blokovat obchod s Kubou. Tým odštartovali príklon Kuby k Sovietskemu zväzu. Keď v roku 1960 začala sovietska podpora Kuby, tak následne na to v apríli toho roku ukončili svoju podporu USA. Potom začala masívna (najmä vojenská) podpora zo strany ZSSR.

19. októbra 1960, po začatí znárodňovania podnikov na Kube, Američania odvolali svojho veľvyslanca a úplne zablokovali obchod s Kubou. Okrem toho začali prijímať voči Kube rôzne opatrenia a začali organizovať tajné operácie. Vzťahy Kuby so ZSSR sa kvôli týmto opatreniam čoraz viac prehĺbovali a posilňovali pozíciu Kuby ako predsunutej hliadky ZSSR na západnej pologuli. [Dob08]

3. januára 1961 došlo k úplnému prerušeniu diplomatických vzťahov s USA, kvôli reakcii USA na agrárnu reformu. Opatrenia USA vyústili 16. apríla 1961 do invázie v Zátok svíň, pri ktorej sa na pobreží Kuby vylodili skupiny Američanmi vycvičených a vyzbrojených kubánskych exulantov, ktorých cieľom bolo zosadenie Fidela Castra. [Ken99] Fakt, že jediná obrana proti politike USA videla cez ZSSR, priviedol Castra k akceptovaniu komunizmu a budovaniu štátu komunistického typu. Napriek všetkým nezhodám kubánski činitelia, hlavne Fidel Castro a Ernesto „Che“ Guevara, neraz naznačili možnosť uvoľnenia väzieb so ZSSR a ochotu obnoviť vzťahy s USA, avšak americká vláda na tieto náznaky nereagovala.

2 Pribeh konfliktu

2.1 Rozmiestnenie sovietskych rakiet na Kube

Operácia Andyr, ktorej náplňou bolo vybudovanie sovietskych základní na Kube, bola myslená ako odpoveď ZSSR na rozmiestnenie amerických striel Jupiter v Taliansku a Turecku. Počas jari 1962 sa o operácii definitívne rozhodlo a na Kubu bola vyslaná delegácia, ktorá mala vyjednať súhlas od kubánskej vlády, ktorý nakoniec dostala. Operácia mala prebiehať tajne, aby mohol Chruščov postaviť USA pred hotovú vec a aby mohli vyjednávať ako rovnocenní partneri. Jeho cieľom bolo najmä stiahnutie amerických striel Jupiter z Turecka.

12. júla 1962 sa začal presun vojenského materiálu na Kubu. Celá operácia prebiehala tajne. Keď sa lode dostali mimo sovietskych vôd, boli tajne fotografované Američanmi. Američania z týchto fotografií vedeli, že Sovieti prevádzajú stíhačky, hliadkové člny a nákladné autá, avšak nič nenaznačovalo prítomnosť jadrových zbraní. Rakety prevážali iba v noci, aby celú operáciu udržali v tajnosti. Vojaci boli oblečení ako civilisti. [Ken99]

Na sledovanie pohybu Sovietov na území Kuby využívali Američania špiónážne lietadlá U-2, ktoré lietali vo vysokej nadmorskej výške a boli vybavené kamerami s vysokým rozlíšením. 28. augusta zachytili kamery na fotografie protiletadlové zbrane, čo znamenalo, že Sovieti chránia niečo dôležité. Nakoniec v Národnom centre pre výskum fotografií objavili na záberoch isté nezrovnalosti. Nakoniec zistili, že to boli balistické strely stredného doletu s jadrovými hlavicami, ktoré mali dolet 3200 km a mohli z Kuby zasiahnuť Washington, celé juhovýchodné územie USA a ďalšie strategické ciele. 16. októbra o tomto zistení informovali prezident USA Johna Fitzgeralda Kennedyho a skupinu okolo neho. Neskôr bola táto skupina nazývaná Výkonný výbor rady pre národnú bezpečnosť.

2.2 Odpoveď USA

Kennedy zvažoval, aké možnosti armáda má. Bol mu navrhnutý letecký útok na zničenie rakiet, invázia na Kubu alebo námorná blokáda. Nariadil zvýšenie počtu špiónážnych letov. Zatiaľ nevedel o plnej funkčnosti rakiet na Kube ani o plne vyzbrojených ponorkách, ktoré sa blížili k pobrežiu.

Neskôr, keď mal k dispozícii ďalšie zábery z Kuby vedel, že odpoveď na inváziu na Kubu by bolo odpálenie rakiet, čo by znamenalo zničenie skoro celého územia USA. Avšak príprava naďalej pokračovala.

18. októbra sa prezident Kennedy stretol so sovietskym ministrom zahraničných vecí A. A. Gromykovom aby diskutovali o povahe prevozu zbraní na Kubu. Gromykov poprel prítomnosť akýchkoľvek útočných zbraní. Kennedy mohol dokázať opak, ale nekonfrontoval ho s dôkazmi z taktických dôvodov. Invázia na Kubu bola zatiaľ odložená. Taktiež sa zrušil plán leteckého bombardovania, nakoľko zistili, že minimálne jedna sovietska balistická jednotka je pripravená. Nevedeli ani o početných sovietskych vojenských jednotkách na Kube.

2.3 Stupňovanie napätia

Spojené štáty sa nakoniec, cez všetky dohady, rozhodli reagovať na ohrozenie námornou blokádou Kuby. Bolo rozhodnuté, že to bude iba čisto vojenská blokáda a Spojené štáty budú útočiť len v prípade zlyhania tohto opatrenia. Hoci

podľa medzinárodného práva je blokáda dôvodom na začatie vojny, Kennedyho vláde to neprekážalo a myslela si, že obyčajná blokáda nevyprovokuje Sovietsky zväz k vojne. Prvé vojenské opatrenia sa začali 22. októbra. Sovietske ponorky smerujúce na Kubu začala blokovať americká protiponorková loď.

Armáda USA bola v najvyššej pohotovosti a Kennedy mal prehovoriť k americkej verejnosti v ten istý deň. Informoval americký ľud o prítomnosti sovietskych jadrových zbraní neďaleko pobrežia USA.

23. októbra sa Moskva proti blokáde USA postavila a označila ju za ohrozenie svetového mieru a zasahovanie do cudzích záležitostí.

26. októbra Chruščov prvý raz uznal existenciu rakiet na Kube a takisto prvý raz naznačil možnosť kompromisu. O deň neskôr vzniesol ako základnú požiadavku stiahnutie amerických rakiet z Turecka a Talianska.

Ten istý deň, teda 27. októbra, bolo nad Kubou zostrelené americké prieskumné lietadlo s majorom Rudolfom Andersonom, ktorý zahynul a stal sa tak nakoniec jedinou obeťou konfliktu. To malo za následok ďalší rozhorčený list adresovaný Nikitovi Chruščovovi, v ktorom sa Kennedy rozčuľoval nad zostrelením lietadla a pokračujúcou výstavbou sovietskych základní na Kube. V liste Kennedy definitívne vyhlásil, že jeho snaha o mierové riešenie končí a dal Sovietskemu zväzu jasné ultimátum, v ktorom žiadal stiahnutie sovietskych rakiet do 48 hodín. Zároveň uviedol, že ak sa tak stane, Spojené štáty upustia od blokády Kuby a budú garantovať jej bezpečnosť.

Obr. 1: Dobová karikatúra zobrazujúca Kennedyho a Chruščova. [AST17]

2.4 Vyriešenie krízy

Kennedy Chruščovovi navrhol, že ak Sovietsi urýchlenie odstránia a odvezú z Kuby rakety, tak USA ukončia blokádu Kuby a nezrealizujú inváziu na ostrov. Taktiež dodal, že USA po čase stiahnu rakety Jupiter z Turecka, ale len za podmienky, že ZSSR o tomto kroku pomlčí. Dal mu na rozhodnutie 24 hodín. Medzitým sa napätie stupňovalo a obe strany boli pripravené na vypuknutie vojny. 28. októbra, 2 hodiny pred vypršaním ultimáta Chruščov pristúpil na podmienky. Do konca roka 1962 bolo 60 balistických striel a 134 jadrových hlavíc odstránených z Kuby. Napätie stále pretrvávalo, ale kríza bola ukončená.

3 Dôsledky

Dôsledkom tejto krízy bolo zriadenie tzv. horúcej linky medzi Kremľom a Bielym domom, ktorá mala zabrániť tomu, aby sa podobný scenár opakoval. [Kol17] Taktiež výrazným spôsobom prispela k začiatku rokovaní o obmedzení jadrových zbraní. Prvá zmluva týkajúca sa zákazu jadrových pokusov bola podpísaná v Moskve už v roku 1963. Táto kríza taktiež prispela k zmierneniu napätia vo vzťahoch medzi a ZSSR a položila základy ďalšieho obdobia studenej vojny. Prehra Chruščova v karibskej kríze výrazne oslabil jeho pozíciu v ZSSR a 2 roky po kríze ho skupina okolo Leonida Brežneva odstavila od moci. [AST17]

Referencie

- [AST17] AST. “Chruščov veril, že urobil dobrý obchod, Američania sa smiali, lebo nič nestratili”. In: *Hospodárske noviny* (2017). URL: <https://hnonline.sk/history/studena-vojna/1051937-chruscov-veril-ze-urobil-dobry-obchod-americania-sa-smiali-lebo-nic-nestratili>.
- [Dob08] Michael Dobbs. “One Minute to Midnight: Kennedy, Khrushchev, and Castro on the Brink of Nuclear War”. In: Alfred A. Knopf, 2008, s. 10–13.
- [Ken99] Robert F. Kennedy. “Thirteen Days: A Memoir of the Cuban Missile Crisis”. In: First. W. W. Norton a Company, 1999, s. 160–167.
- [Kol17] Tomáš Kolár. “Pred 55 rokmi bol svet krok od ďalšej svetovej vojny, Chruščov s Kennedym napokon kubánsku krízu vyriešili”. In: *Denník N* (2017). URL: <https://dennikn.sk/924651/pred-55-rokmi-bol-svet-krok-od-dalsej-svetovej-vojny-chruscov-s-kennedym-napokon-kubansku-krizu-vyriesili/>.

Register

A
agrárna reforma, 1

B
blokáda, 2

C
Chruščov, 2

J
jadrové zbrane, 2
jadrový konflikt, 1

K
Kennedy, 2

Kuba, 1

L
loď
protiletadlová loď, 3

U
ultimátum, 3
USA, 1

Z
znárodňovanie, 1
ZSSR, 1